

Kunnskapsdepartementet

Oslo, 28.10.20

Innspill til høringsnotatet «Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud».

Nedenfor følger Samfunnsviternes innspill vedr høringsnotatet om bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud.

Departementene presenterer i dette høringsnotatet flere forslag til å styrke samarbeidet mellom velferdstjenestene. Forslag som øker samordningen mellom tjenestene gjennom harmonisering av blant annet lovverk, og et helt konkret forslag til lovfesting av en rett til barnekoordinator. Samfunnsviterne støtter i all hovedsak beskrivelsen av utfordringsbildet og de foreslåtte tiltakene i dette høringsnotatet. Spesielt er vi glade for avklaringen av utdanningssektorens ansvar i forbindelse med retten til individuell plan.

Vi vil nedenfor kommentere nærmere noen av de forslagene som presenteres i høringsnotatet. Disse kommentarene presenteres i tråd med kapitteinndelingen i høringsnotatet.

Kapittel 5 Taushetsplikt og behandling av personopplysninger

Den forvaltningsmessige taushetsplikten om personlige forhold omfatter alle som utfører tjenester eller arbeider innenfor velferdstjenester. Det er svært viktig av individuelle hensyn at samarbeid mellom velferdstjenestene må skje innenfor enhver tid gjeldende regler om taushetsplikt, opplysningsplikt og adgang til å formidle opplysninger. Samfunnsviterne ønsker imidlertid å påpeke at det er helt avgjørende for å få til et godt samarbeid om barn med store sammensatte og komplekse behov, at en deler informasjon og benytter samtykke når dette er nødvendig. Reglene for deling av personopplysninger må derfor ikke stå i veien for at tjenestene lokalt, både velferdstjenestene og andre, kan jobbe sammen til det beste for barnet/ungdommen og deres foreldre/foresatte. Dessverre er det vår erfaring at den yrkesmessige/profesjonsmessige taushetsplikten etter helsepersonelloven til tider kan stå i veien for å få til et godt samarbeid mellom tjenester.

Kapittel 6 Samarbeid mellom velferdstjenester

Samfunnsviterne støtter departementene når det i høringsnotatet fremheves at barn og unges utfordringer kommer til uttrykk på tvers av sektorinndelingene. Det er helt avgjørende at samarbeidet på tvers mellom de kommunale tjenestene som har et ansvar for barn og unge fungerer hvis en skal få til et koordinert og helhetlig tilbud for de som trenger det. Samarbeid på tvers av de ulike tjenestene og ansvarsområdene er også avgjørende for å kunne lykkes med det forebyggende arbeidet. Samfunnsviterne støtter derfor forslagene til harmonisering og endring av lovverk i dette kapittelet, som tydeliggjør og forsterker plikten for de ulike tjenestene til å samarbeide og at det er barnet eller ungdommens behov som er avgjørende for at denne plikten utløses. I praksis betyr det en plikt til å samarbeide i de tilfellene der samarbeid er avgjørende for at kommunen skal kunne gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Samfunnsviterne støtter også at det er svært viktig at de ulike tjenestene, som har et ansvar for barn og unges oppvekst- og læringsmiljø, samarbeider utover det som omhandler det individuelle oppfølgingsansvaret. I melding til stortinget nr 6 (2019/2020) «*Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i skole, barnehage og SFO*» fremheves det at det lokalt bør bygges et lag rundt eleven. For å kunne bygge dette laget er det helt avgjørende at tjenestene for barn og unge samhandler og samarbeider og benytter sine kompetanser på tvers av en eventuell sektoriell inndeling for å arbeide forebyggende.

Kapittel 7 Lovpålagte samarbeidsavtaler

Samfunnsviterne støtter departementenes syn på at lovpålagte samarbeidsavtaler kan være et egnet virkemiddel for å oppnå bedre samhandling mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten for å styrke koordineringen av tjenestene og helhetlige pasientforløp. At slike lovpålagte samarbeidsavtaler også skal omfatte barn og unge med sammensatte vansker og lidelser støttes også.

Kapittel 8 Samordning av tjenestetilbudet til barn og unge

Samfunnsviterne støtter forslagene i høringsnotatet som omhandler en lovfesting av samordningsplikten i de lovverkene som omhandler barn og unge som ikke har dette i dag. Dette bidrar til en tydeliggjøring av det kommunale samordningsansvaret.

Samfunnsviterne støtter også forslaget til en rett til barnekoordinator for foreldre/foresatte til barn med eller foreldre som venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne. Dette er familier som har behov for langvarige og sammensatte omsorgs- og velferdstjenester, og erfaring tilsier at det er et stort behov for koordinering av disse tjenestetilbudene overfor barnet/ungdommer og deres foresatte. At retten inntreffer allerede før barnet er født eller når adoptivbarnet er tildelt vil være en styrke.

I høringsnotatet fremheves at det er den koordinerende enheten for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, jf. helse- og omsorgstjenestelovens §7-3, 1.ledd som skal ha ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av barnekoordinator. En rett som fastslås i en tilføyelse av et punkt 7-2a. I høringsnotatet redegjøres det videre for begge de lovpålagte koordinatorordningene, altså den som allerede eksisterer i dag samt nå denne nye retten til barnekoordinator, og disse koordinatorene i mange situasjoner kan være de samme personene og at de også kan ha mange av de samme oppgavene uavhengig av om de er koordinator eller barnekoordinator for ulike pasienter, brukere eller deres familier. Samfunnsviterne stiller imidlertid spørsmålsteget ved at høringsnotatet ikke omtaler hvem som i praksis kan ta på seg ansvaret for å være barnekoordinator. Erfaringsvis er det allerede en utfordring å finne personer som pr i dag er villige til å ta på seg koordinatoransvaret som følger av retten til individuell plan, jf. pasient- og brukerrettighetsloven §2-5. Sannsynligvis vil det ikke være enklere å finne personer som kan og vil påta seg ansvaret for å være en barnekoordinator og Samfunnsviterne etterspør derfor føringer for hvem som kan påta seg dette ansvaret og om det er medarbeidere i de kommunale tjenestene som har et ansvar for barn og unge som vil få et ansvar for å påta seg rollen som barnekoordinator.

Kapittel 9 Lovregulering av individuell plan

Etter dagens regelverk har helse- og omsorgstjenesten, barneverntjenesten og arbeids- og velferdsforvaltningen plikt til å tilby eller opprette individuell plan. De øvrige tjenestene har en medvirkningsplikt, noe som også omfatter utdanningssektoren jf. opplæringslovens §15-5 og friskolelovens §3-6a. Det innebærer at mål og tiltak i den individuelle planen må være relevant for

det elevene skal gjennomføre på skolen for at skolens plikt til deltagelse skal gjøres gjeldende. Skolen har etter dagens regelverk heller ikke plikt til å utarbeide en individuell plan, men kun å bidra med sin deltakelse i en utarbeidelse av en slik plan. Arbeidet med utarbeidelse av en individuell plan er omfattende og fra tid til annen kan det være en del uklarheter mellom de tjenestene som deltar i arbeidet med utarbeidelsen om hvem som har ansvar for hva. Barn og unge bruker en stor del av døgnet på skolen eller i barnehagen og ofte kan det synes naturlig at nettopp disse da også tar på seg ansvaret både for utarbeidelsen av individuell plan og koordinatoransvaret. Dette kjennes ofte trygt for foreldre/foresatte da de allerede har en tett relasjon til skole/barnehage.

Samfunnsviterne mener nettopp derfor at den avklaringen som nå tydeliggjøres gjennom høringsnotatet er viktig. At utdanningssektoren, som her omfatter skoler, barnehager, skolefritidsordninger og den pedagogisk-psykologiske tjenesten, ikke har en plikt til å utarbeide en individuell plan er en nyttig presisering for samarbeidet mellom tjenester for barn og unge lokalt. Samfunnsviterne støtter også en harmonisering av regelverket for medvirkningsplikt for barnehager, skoler og andre velferdstjenester slik det foreslås i høringsnotatet.

Departementene foreslår også en harmonisering regelverket som omfatter velferdstjenestenes plikt til å utarbeide individuell plan. Samfunnsviterne støtter også dette forslaget, samt forslaget om å innføre en felles forskrift om individuell plan for ytelse av velferdstjenester i kapittel 10.

Med hilsen

Gunn Elisabeth Myhren
Generalsekretær
sign.